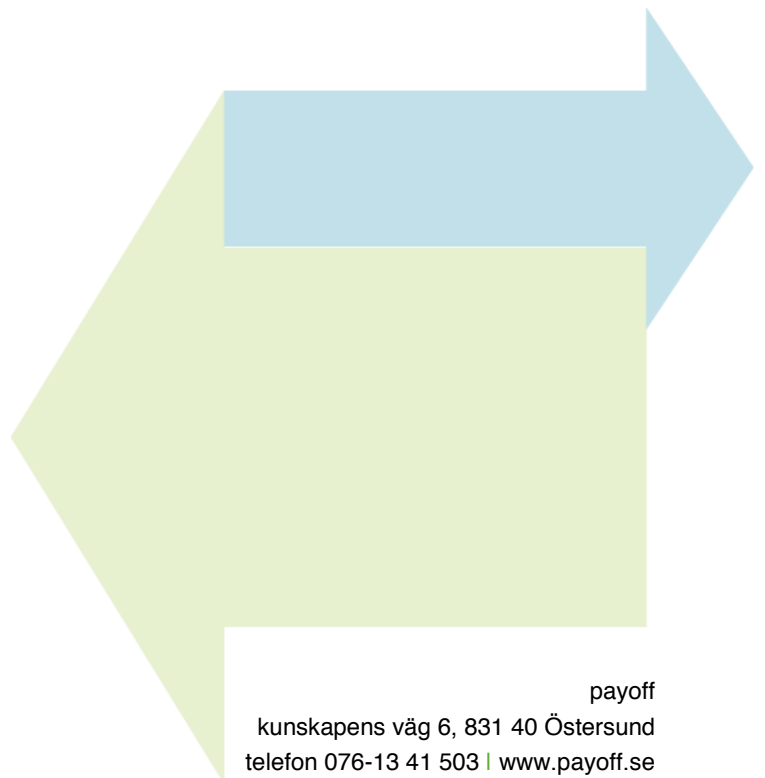

Samhällsekonomisk utvärdering

Projekt Arbetsmarknadstorget Skellefteå

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	5
Bakgrund och förutsättningar	5
Målgrupp.....	5
Syfte.....	6
Mål.....	6
Avgränsningar och antaganden	6
Rapportens struktur	7
Projektets klassificering	8
Ekonomisk analys	9
Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad	9
Begreppsförklaring	9
Potentialens fördelning på produktion och real resursförbrukning.....	10
Intäkter	11
Resultat/lönsamhet – alla deltagare	13
Kommunen	13
Landstinget	14
Arbetsförmedlingen.....	14
Försäkringskassan	14
Staten totalt.....	14
Individerna/hushållen	14
Känslighetsanalyser.....	15
Känslighetsanalys 1.	15
Känslighetsanalys, 2	15
Jämförelser med likartade projekt	16
Jämförande värden	16
Sammanfattning av den ekonomiska analysen	20
Slutsatser, sammanfattning och diskussion	21
Bakgrund.....	21
Slutsatser.....	21
Avslutande diskussion och sammanfattning	23
Bilagor	25
Bilaga 1	25
Presentation av projekt Arbetsmarknadstorget.....	25
Bilaga 2.....	27
Kompletterande tabell, samhällsekonomisk utvärdering	29
Bilaga 3.....	30
Vad är Nyttosam?	30

Sammanfattning

Det är glädjande att Arbetsmarknadstorget redan är integrerat i ordinarie verksamhet, vilket visar att projektet varit lyckat. Denna samhällsekonomiska utvärdering bekräftar att Arbetsmarknadstorget sannolikt nått goda resultat även sett utifrån hur samhällets resurser använts på ett effektivt sätt, både för deltagare och för samhället i stort.

Genom att följa upp 19 ungdomar i projektet före och efter deltagande i Arbetsmarknadstorget har underlaget till denna rapport tagits fram. Beräkningarna är gjorda utifrån två tidshorisonter, på kort sikt (ett år) och på medellång sikt (fem år).

Resultat av den samhällsekonomiska utvärderingen:

- Samhället har efter ett år intäkter på 3,6 mkr. Om man räknar bort kostnaderna är lönsamheten beräknad till 1,4 mkr. Återbetalningstiden (hur lång tid det tar innan satsningen lönar sig) är 8 månader.
- Verkningsgraden, ett mått på hur effektivt projektet arbetat med att minska utanförskapet är 26 procent. Konkret innebär det att värdet av deltagarnas arbetsinsats ökat med 7 procent och att deras konsumtion/behov av vård, omsorg, handläggning etc. minskat med 74 procent. Allt räknat på ett års basis.
- Kommunen har efter ett år intäkter på 630 000 kr. Lönsamheten är 176 000 kr och återbetalningstiden är nio månader. Detta resultat kommer huvudsakligen från minskade utbetalningar av ekonomiskt bistånd, men även minskade kostnader för handläggning samt att deltagarna kommit i arbete eller ökat sysselsättningsgraden.
- Landstinget har främst genom minskade vårdkostnader, men även ökade skatteintäkter, ungefär 2,2 mkr efter ett år. Lönsamheten är 1,7 mkr och återbetalningstiden är 3 månader.
- Arbetsförmedlingen har ökade kostnader med 294 000 kr. Detta är ett vanligt resultat i samhällsekonomiska utvärderingar och tyder på att Arbetsförmedlingens resurser har krävts för att deltagarna ska kunna nå målen.
- Försäkringskassan har ökat sina kostnader med 226 000 kr på kort sikt. Denna kostnad är i första hand knuten till ökade kostnader för aktivitetsstöd.
- Staten totalt, dvs. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen plus övriga effekter som påverkar staten, har minskade kostnader på 232 000 kr på kort sikt och på fem år 1,2 mkr. Detta främst genom inbetalningar av sociala avgifter och indirekta skatter. Återbetalningstiden är 70 månader.
- Deltagarna har ökat sin disponibla inkomst i snitt med 29 000 kr per deltagare.

Denna slutrapport visar att det är stora värden som skapats och som därmed kan komma till gagn för samhället, aktörerna och deltagarna. Med samverkan myndigheter emellan och individens behov i fokus kan man nå långt.

Totalt sett så har landsting, kommun och staten fått ökade intäkter av projektet, och landstinget är de som har vunnit mest utifrån minskade vårdkostnader och ökade skatteintäkter. Detta kanske kan vara ett incitament för landstinget att ta plats som en mer aktiv part i Arbetsmarknadstorgets verksamhet.

Deltagarna i Arbetsmarknadstorget har efter avslutat projekt fått en betydligt bättre ekonomi. Det är en särskilt viktigt att lyfta fram detta och bör användas som ett positivt argument i motivationsarbetet för fortsatta insatser för målgruppen.

Även om det är viktigt att följa hur resurserna har använts är det viktigaste resultatet att ungdomar som befinner sig långt från arbetsmarknaden har nåtts genom projektet. Flera har fått rätsida på sin vardag och kommit i studier eller arbete och vissa gånger dessutom blivit självförsörjande. Detta bör också lägga en grund för bättre livskvalitet, samtidigt som närståendes situation har påverkats positivt.

Några frågeställningar utifrån denna utvärdering att ta med sig till framtiden:

- Hur ser deltagande ungdomars situation ut efter ytterligare något år? Kan man göra stickprov och se om det förväntade resultatet på medellång sikt infriades?
- På vilket sätt kan vi mäta kvalitet i det arbete som görs? Det är enkelt att mäta antal individer som går till arbete och utbildning eller kostnader för olika insatser, men hur vet vi vilka faktorer som verkligen gör nytta?
- Hur kan vi fortsätta förändra och utveckla tankesättet på att se insatser för att motverka utanförskap som investeringar istället för kostnader?

Inledning

Projekt Arbetsmarknadstorget var ett projekt i Samordningsförbundet Skellefteås regi som nu övergått i att vara en ordinarie verksamhet. Projektet har samfinansierats via de deltagande myndigheternas insatser i Samordningsförbundet, samt personella resurser i olika omfattning från olika huvudmän. Medverkande myndigheter är Kommunen, landstinget, arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Det övergripande målet har varit att genom en samorganiserad och samlokaliserad verksamhet skapa en mötesplats där arbetssökande unga med behov av särskilt stöd från flera myndigheter får det stöd de behöver. Alla myndigheter har suttit samlokaliserade utom landstinget som istället bidragit med professionell handledning till Arbetsmarknadstorgets personal, samt med att möta deltagarna i sin ordinarie verksamhet.

Bakgrund och förutsättningar

Målgruppen är ungdomar i åldern 16 – 29 år som står utanför arbetsmarknaden med fokus på gruppen 16 – 24 år.

Målgruppens gemensamma nämnare är att individen har ett långvarigt behov av stöd från flera av de samverkande myndigheterna. Arbetsmarknadstorget ska kunna ge mer stöd än den ordinarie verksamheten eller ordinarie samverkan kan ge.

De flesta deltagarna befinner sig långt från arbetsmarknaden. De har stora medicinska, sociala eller psykiska svårigheter. Innan de kan komma till ett arbete eller annan sysselsättning behöver de samordnade stöd- och utredningsinsatser från flera myndigheter.

Syfte

- Projektet ska bidra till att underlätta och förtydliga formerna för framtida, integrerad verksamhet med sektorsövergripande uppgifter enligt principen ”En-dörr-in” för individen.
- Syftet med projektet arbetsmarknadstorget är att skapa en sammanhållen mötesplats där arbetsökande unga med behov av särskilt stöd kan få det stöd de behöver. Denna mötesplats kallas Arbetsmarknadstorget.
- Genom att samorganisera och samlokalisera verksamheterna ska ett gemensamt synsätt underlättas. Vidare ska den kompetens som finns hos de samverkande parterna bättre tas tillvara samtidigt som gemensamma verktyg och bedömningsinstrument används.
- För den unge ska projektet leda till att han/hon ges ökade möjligheter till egen försörjning och att tiden med bidragsberoende förkortas. För respektive myndighet ska Arbetsmarknadstorget leda till både en utveckling och kostnadseffektivisering av verksamheten.
- I projektet ska särskilt beaktas genomförandet och resultatet av olika åtgärder i ett jämställdhets- och integrationsperspektiv för målgruppen. Olika insatser i syfte att öka ungdomarnas geografiska rörlighet för att finna ett arbete ska även genomföras.

Mål

Utifrån de olika syften som presenterats finns ett flertal mål uppställda. Det handlar om mål för deltagande ungdomar, för deltagande myndigheter samt för samhället. Denna rapport svarar mot de mål som finns uppställda utifrån resultaten på samhällsnivå, nämligen:

- Behovet av offentlig försörjning för deltagarna i projektet i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och försörjningsstöd minskar.
- Projektet är samhällsekonomiskt lönsamt.

Avgränsningar och antaganden

För att klara av att bygga upp matematiska modeller och formler som ligger till grund för payoff's ekonomiska beräkningar har ett antal antaganden och avgränsningar, baserade på etablerad nationalekonomisk teoribildning, gjorts. Utan dessa avgränsningar blir sambanden allt för komplexa att beräkna och tolka. Läs vidare i bilaga 3.

Rapportens struktur

Rapporten är upplagd så att den inledningsvis redogör för Arbetsmarknadstorgets klassificering. Därefter kommer ett avsnitt som redovisar den ekonomiska analysen. Där beskrivs projektets samhällsekonomiska potential. Sedan redovisas de intäkter som skapats utifrån deltagarnas medverkan i Arbetsmarknadstorget. I nästa steg redovisas de samhällsekonomiska kostnader verksamheten haft för deltagarnas medverkan. Slutligen redovisas lönsamheten i form av såväl payoff-tid som en kostnads-/intäktskalkyl på kort och medellång sikt.

Resultaten redovisas dels för samhället som helhet men även för övriga aktörer/sektorer som ingår i samhället; kommun, landsting, staten samt individer/hushållen och försäkringsgivarna. För staten sker en särredovisning för arbetsförmedlingen, försäkringskassan och övrigt inom den statliga sektorn, ”övrig stat”.

För kommunen och landstinget redovisas även intäkterna på kort och medellång sikt uppdelat i finansiella (bistånd och skatter) och reala (handläggning, utredning m.m.) effekter.

Hur lönsamheten påverkas av eventuella externa faktorer redovisas i två olika känslighetsanalyser.

I den sista delen i rapporten sammanfattas och analyseras resultatet.

I bilagor finns en presentation av Arbetsmarknadstorget, tabeller med detaljerad information för de olika nyckeltalen och slutligen en kort presentation av Nyttosam.

Projektets klassificering

payoff har tagit fram ett system för klassificering av olika samverkansprojekt/verksamheter. Det innebär att likvärdiga projekt/verksamheter klassas in i ett antal separata kategorier. Syftet med klassificeringen är att;

1. skapa krav på tydligare målsättning för verksamheten/projektet
2. möjliggöra jämförelser mellan likvärdiga verksamheter - hur bra är resultatet av aktuellt projekt/vår verksamhet jämfört med likartade projekt/verksamheter?
3. underlätta lärandet av vilka åtgärder som leder till effektivitet och bra lönsamhet och, som i sin tur, möjliggör att vi kan satsa på bra åtgärder för kommande projekt/verksamheter och underlättar en eventuell implementering

Enligt det system för klassificering som payoff tagit fram tillhör Arbetsmarknadstorget klass T6. Kriterierna för att tillhöra klass T6 är följande;

Steg 1. Verksamheten är utvärderat med vår standardmetod (efterläge jämförs med föreläge). Detta kriterium har uppfyllts.

Steg 2. Verksamhetens mål är primärt att få in deltagarna i arbetslivet. Detta kriterium har uppfyllts.

Steg 3. Utanförskapet är omfattande för deltagarna. Verksamheten har en potential per deltagare i FÖRE-läget på 737 000 kr. Detta innebär låg produktion och hög resursförbrukning i FÖRE-läget.

Steg 4. Resurserna i verksamheten är stora. Verksamheten har kostat 118 500 kr per deltagare.

Ekonomisk analys

Den ekonomiska analysen är uppdelad i sex delar;

1. Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad
2. Intäkter på kort och medellång sikt,
3. Kostnader för vidtagna åtgärder samt
4. Lönsamhet på kort och medellång sikt inklusive payoff – tid
5. Känslighetsanalyser
6. Jämförelser med likartade projekt/verksamheter

Den ekonomiska analysen är även sammanfattad i ett antal tabeller som delvis redovisas i detta avsnitt och delvis i bilagor.

Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad

I tabell 1 nedan framgår projekt Arbetsmarknadstorgets samhällsekonomiska potential. Med det avses vilket samhällsekonomiskt värde som på kort sikt - 12 månader - maximalt kan uppnås när insatsen startade, kopplat till de 19 individer som ingår i utvärderingen. Ett fullständigt lyckat resultat innebär en verkningsgrad på 100 procent, dvs. att hela den i FÖRE-läget tillgängliga potentialen kunnat utnyttjas i EFTER-läget genom projektets drivande.

Begreppsförklaring

Potential är det samhällsekonomiska värde som motsvaras av ett heltidsarbete med genomsnittslön, plus den reala resursförbrukning i form av vård och omsorg som är kopplad till deltagaren. Potentialen är ca 550 000 kr för en individ som står utanför arbetsmarknaden.

Tabell 1. Sammanställningen visar projektets samhällsekonomiska potential i före- och efterläge samt projektets verkningsgrad

	Kort sikt
Tillgänglig potential i föreläge, varav	14 001 622 kr
produktion	10 096 906 kr
vård, omsorg och handläggning	3 904 716 kr
Faktisk produktion i föreläge	2 %
Faktisk produktion i efterläge	8 %
Utnyttjad potential, varav	3 649 833 kr
produktion	752 026 kr
vård, omsorg och handläggning	2 897 807 kr
Verkningsgrad, varav	26 %
produktion	7 %

vård, omsorg och handläggning	74 %
Kostnad per verkningsgrad	4 547 kr
Kvarvarande potential i efterläge	10 351 789 kr

Högsta potential på individnivå i Arbetsmarknadstorget var 2,2 mkr. Detta är kopplat till en individ som i FÖRE-läget var i behov av omfattande vårdresurser. Lägsta potential på individnivå var 488 000 kr. Den totala potentialen på ett års basis utgjorde 14 mkr vid projektets start, motsvarande 737 000 kr per deltagare.

Genom att vissa deltagare kraftigt minskat sitt vårdbehov utnyttjas en del av den tillgängliga potentialen. I detta fall har 3,6 mkr av potentialen utnyttjats, vilket motsvarar en verkningsgrad på 26 procent.

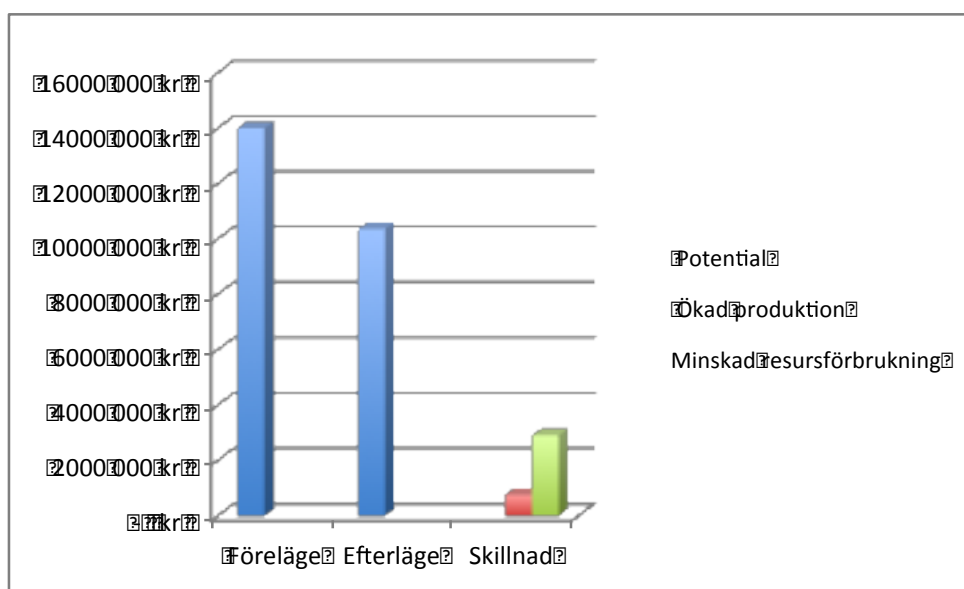
Den långsiktiga potentialen baseras på en försiktighetsprincip att deltagande individer behåller sin status avseende arbete och vårdkonsumtion från att de lämnar projektet och under halva tiden fram till förväntad pensionsålder. Värdet för den långsiktiga potentialen är 262 mkr. Utslaget per deltagare motsvarar detta 13,8 mkr. Beloppet visar vilka enorma potentialer som finns i ett reducerat utanförskap!

Potentialens fördelning på produktion och real resursförbrukning

En fördjupad analys som åskådliggör projektets resultat mer i detalj är att beskriva hur deltagarnas potential har utnyttjats dels genom förändrad produktion, dels genom förändrat behov av vård, omsorg och handläggning i EFTER-läget jämfört med FÖRE-läget.

De blå staplarna i figur 1 beskriver dels tillgänglig potential i FÖRE-läget, dels kvarvarande potential i EFTER-läget. Att stapeln i EFTER-läget är kortare beror på att viss potential (3,6 mkr) utnyttjats, främst genom att några få av deltagarna kraftigt har minskat sitt behov av vård.

Den produktion som förekom i FÖRE-läget var 172 000 kr, motsvarande cirka 9 000 kr per deltagare. Produktionsutnyttjandet motsvarar två procent av den totala produktionspotentialen i FÖRE-läget medan den ökat till åtta procent i EFTER-läget.

Figur 1. Verksamhetens potential i FÖRE- respektive EFTER-läge. Den ökade produktionen (röd stapel till höger) inklusive den minskade reala resursförbrukningen (gulgrön stapel till höger) motsvarar en verkningsgrad på kort sikt på 26 procent.

Den totala potentialen i FÖRE-läget (14 mkr) var fördelad på möjligt produktionsutrymme (10 mkr per år) och möjlig minskad förbrukning av reala resurser (4 mkr per år).

Genom ökad produktion och minskat behov av olika resurser har den totala potentialen minskat med 26 procent, vilket åskådliggörs av skillnaden mellan de blå staplarna i figuren ovan. I kronor motsvaras det av 3,6 mkr per år, fördelat på 0,7 mkr på ökad produktion och 2,9 kr på minskat behov av vård, omsorg och handläggning. Detta resultat åskådliggörs av de båda staplarna till höger.

Intäkter

I tabell 2 nedan redovisas en sammanställning över de intäkter Arbetsmarkandstorget genererat på kort sikt (ett år) för samhället som helhet samt uppdelat på kommun, landsting och stat.

I tabell 3 följer en motsvarande redovisning för statens olika sektorer samt för individen/hushållet och försäkringsgivarna. De prognostiserade intäkterna på medellång sikt, fem år, redovisas för samhället som helhet samt för vissa sektorer i samhället; kommun, landsting och stat.

Inom den statliga sektorn särredovisas intäkter på medellång sikt även för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Anledningen till att intäkterna på medellång sikt inte redovisas för övrig stat, individ/hushåll och försäkringsgivarna är att dessa uppgifter inte är så relevanta i sammanhanget. Förutom dessa uppgifter redovisas även spannen i utfallen, dvs. maximi- och minimivärden på intäkterna för de olika sektorerna på individnivå, såväl på kort som på medellång sikt. Likaså redovisar vi medelvärden på de kortsiktiga intäkterna.

Tabell 2. Intäkter på kort och medellång sikt för samhället som helhet samt för den offentliga sektorn.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år
Samhället som helhet	3 649 833 kr	1 528 240 kr	-34 233 kr	18 249 164 kr
Kommunen	626 476 kr	155 986 kr	-45 150 kr	3 132 381 kr
Landstinget	2 188 116 kr	1 307 061 kr	-34 941 kr	10 940 580 kr
Staten	232 395 kr	207 451 kr	-130 734 kr	1 161 976 kr

Som framgår av tabell 2 beräknas den samhällsekonomiska intäkten, baserad på de 19 deltagarnas produktion och ökade resursförbrukning på kort sikt (ett år) vara 3,6 mkr. På medellång sikt (fem år) beräknas intäkten till 18,2 mkr.

Tabell 3. Intäkter på kort och medellång sikt för statens olika sektorer samt övriga sektorer i samhället.

	Kort sikt, ett år	maxvärde på individnivå	minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år
Arbetsförmedlingen	-293 893 kr	47 494 kr	-157 337 kr	-1 469 467 kr
Försäkringskassan	-226 049 kr	23 899 kr	-109 643 kr	-1 130 247 kr
Övrig stat	752 338 kr	292 158 kr	-38 325 kr	3 761 690 kr
Individerna/hushållen	546 031 kr	146 384 kr	-46 653 kr	2 730 154 kr
Försäkringsgivarna	56 815 kr	12 211 kr	-2 808 kr	284 074 kr

Åtgärdskostnaden för de 19 personer som ingår i utvärderingen har varit 2,3 mkr inklusive indirekta skatter. Utslaget per deltagare motsvarar det en kostnad på 119 000 kr. Finansieringen av projektet fördelas lika mellan kommunen, landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Tabell 4. Kostnader för projektets genomförande för samhället som helhet samt för berörda aktörer.

	Totalt	Per deltagare
Samhället som helhet	2 251 874 kr	118 520 kr
Kommunen	450 375 kr	23 704 kr
Landstinget	450 375 kr	23 704 kr
Arbetsförmedlingen	450 375 kr	23 704 kr
Försäkringskassan	450 375 kr	23 704 kr
Övrig stat	450 375 kr	23 704 kr
Staten totalt	1 351 124 kr	71 112 kr

Resultat/lönsamhet – alla deltagare

I tabell 5 nedan redovisas en sammanställning över projektets resultat/lönsamhet för samhället som helhet och för kommunen, landstinget, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt för staten totalt. Lönsamheten redovisas såväl ur ett kortsiktigt som ett medellångt perspektiv. Dessutom redovisas, där det är relevant, payoff-tiden, vilken anger efter hur lång tid åtgärdskostnaden är ”återbetald” i form av ökade intäkter och/eller minskade kostnader.

Samhället som helhet

Lönsamheten för samhället är på kort sikt 1,4 mkr. På medellång sikt – fem år – är prognosen att lönsamheten är 16 mkr. Att lönsamheten beräknas bli högre på medellång sikt jämfört med på kort sikt, beror på att kostnaderna för själva projektet enbart räknas in det första året.

Tabell 5. Lönsamhet på kort och medellång sikt samt payoff-tid för samhället som helhet samt för olika aktörer i samhället.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år	Medelvärde, kort sikt	Payoff-tid
Samhället	1 397 959 kr	1 409 720 kr	-152 753 kr	15 997 291 kr	73 577 kr	8
Kommunen	176 101 kr	132 282 kr	-68 854 kr	2 682 006 kr	9 268 kr	9
Landstinget	1 737 741 kr	1 283 358 kr	-58 645 kr	10 490 205 kr	91 460 kr	3
Staten totalt, varav	-1 118 729 kr	136 340 kr	-201 846 kr	-189 148 kr	-58 880 kr	70
Arbetsförmedlingen	-744 268 kr	23 791 kr	-181 041 kr	-1 919 842 kr	-39 172 kr	i.v.
Försäkringskassan	-676 424 kr	195 kr	-133 347 kr	-1 580 622 kr	-35 601 kr	i.v.
Övrig stat	301 963 kr	268 454 kr	-62 029 kr	3 311 316 kr	15 893 kr	
Individerna/hushållen	546 031 kr			2 730 154 kr	28 738 kr	
Försäkringsgivarna	56 815 kr			284 074 kr	2 990 kr	

Arbetsmarknadstorgets återbetalningstid (payoff-tid) är 8 månader. Detta beror på att flera av deltagarna kommit in i arbete kombinerat med att många av deltagarna kunnat göra sig mindre beroende av olika offentliga resurser. Värdet av detta överstiger verksamhetens kostnad efter åtta månader.

Kommunen

Kommunen uppvisar intäkter på kort sikt med 630 000 kr. På fem års sikt är intäkten 3,1 mkr, vilket motsvarar 163 000 kr per deltagare. Intäkterna kommer huvudsakligen från minskade utbetalningar av ekonomiskt bistånd, men även minskade kostnader för handläggning vilket innebär att berörda socialsekreterare kunnat använda sin arbetstid till andra arbetsuppgifter/individärenden. Skatteintäkterna har även ökat pga ökad sysselsättningsgrad hos deltagarna.

Lönsamheten på kort sikt är 176 000 kr, och på medellång sikt 2,7 mkr, vilket motsvarar 142 000 kr per deltagare. Återbetalningstiden är 9 månader.

Landstinget

Landstinget uppvisar positiva intäkter på såväl kort som medellång tid, 2,2 mkr respektive 10,9 mkr. På fem års sikt motsvarar intäkterna 576 000 kr per deltagare. Intäkterna är framför allt kopplade till minskade kostnader för vård, men också till ökade skatteintäkter.

Lönsamheten på kort sikt är 1,7 mkr, och på medellång sikt 10,5 mkr. Återbetalningstiden är 3 månader.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen har ökade kostnader med 294 000 kr. Att Arbetsförmedlingens resultat beror på ökade kostnader för handläggning, lönesubventioner och andra insatser som satts med målet att deltagarna ska komma i egenförsörjning. Detta är ett vanligt resultat i samhällsekonomiska utvärderingar och tyder på att Arbetsförmedlingens resurser har krävts för att deltagarna ska kunna nå målen.

Försäkringskassan

Försäkringskassan har ökat sina kostnader med 226 000 kr på kort sikt. Denna kostnad är i första hand knuten till ökade kostnader för aktivitetsstöd, men även att några individer fått sjukpenning eller rehabiliteringspenning.

Staten totalt

Staten totalt¹, dvs. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen plus övriga effekter som påverkar staten, har minskade kostnader på 232 000 kr på kort sikt och på fem år 1,2 mkr. Detta främst genom ökade intäkter av sociala avgifter och indirekt skatt från de som kommit i arbete.

Eftersom mer arbetslivsinriktade kostnader som aktivitetsstöd och lönesubventioner ökar kan lönsamhet uppnås på sikt. Återbetalningstiden för staten totalt är därför 70 månader.

Individerna/hushållen

Deltagarna har fått ca 546 000 kr i ökade disponibla inkomster på kort sikt. Detta motsvarar i genomsnitt 29 000 kr per deltagare. Försäkringsgivarna får ökade intäkter motsvarande 57 000 kr på kort sikt som en följd av att några av deltagarna kommit i arbete genom projektet.

¹ Med "staten totalt" avses Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan plus övriga ekonomiska effekter som påverkar staten, det vill säga främst olika skatteeffekter såsom arbetsgivaravgifter, indirekta skatter men även eventuell resursförbrukning inom andra statliga myndigheter, t ex. Kriminalvården.

Känslighetsanalyser

Känslighetsanalysen syftar till att analysera hur det uppnådda resultatet påverkas om andra faktorer, än de inom projektet, påverkat utfallet. Exempel på sådana ”yttre faktorer” kan vara konjunkturer, händelser i individens privata liv, kortsiktiga undanträngningar etc.

Känslighetsanalys 1.

Om vi antar att 25 procent av deltagarna (motsvarande cirka fem st.) nått sin förbättrade status även utan medverkan i Arbetsmarknadstorget, hur påverkas lönsamheten för samhället? Beräkningen genomförs på så sätt att vi reducerar intäkten med 25 procent medan den totala kostnaden behålls. Den totala intäkten för samhället reduceras till 2,7 mkr medan kostnaden alltså är 2,3 mkr. Resultatet av detta blir att lönsamheten är 0,4 mkr, motsvarande 25 000 kr per deltagare (jämfört med 1,4 kr/74 000 kr utan den 25 procentiga reduktionen i intäkt). Återbetalningstiden ökar med två månader till tio månader.

Känslighetsanalys, 2

En alternativ känslighetsanalys baseras på att man utesluter extremvärden (högsta och lägsta) från de ekonomiska beräkningarna. På så sätt undviks att enskilda värden snedvrider resultatet på ett icke representativt sätt.

Exkluderar vi extremvärden sjunker intäkten från totalt 3,6 mkr till 2,2 mkr. Lönsamheten per deltagare sjunker då från 74 000 kr till – 5 000 kr på ett års sikt. Återbetalningstiden ökar i detta fall från 8 till 13 månader.

Jämförelser med likartade projekt

Den klassificering som payoff tillämpar möjliggör en jämförelse mellan likvärdiga projekt, dvs. projekt som har liknande förutsättningar. Arbetsmarknadstorget tillhör, enligt payoff´s klassificeringsterminologi, klass T6. Det innebär att projektet är utvärderat enligt payoff´s standardmetod, dvs. att målet är att få in deltagarna i arbetslivet, att utanförskapet är omfattande och att resurserna i projektet är stora.

Jämförande värden

Om vi jämför resultatet för Arbetsmarknadstorget med de två övriga projekt inom klass T6 som payoff utvärderat framgår följande (snittvärdet för de två övriga i parentes):

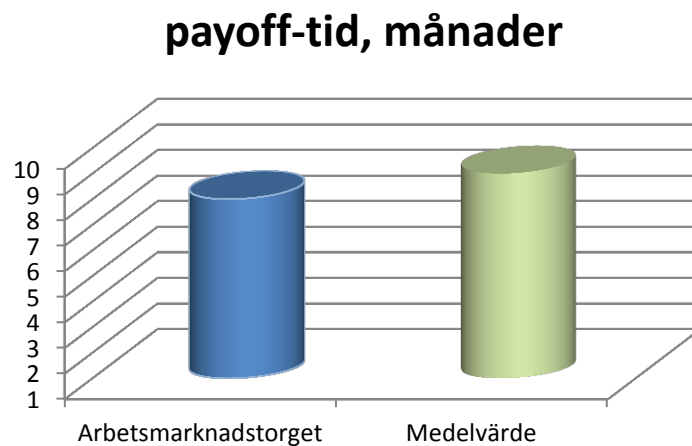

Diagram 1. Återbetalningstid, 8 månader (9 månader). Detta innebär en något kortare återbetalningstid än genomsnittet inom klassen.

lönsamhet på kort sikt, kronor

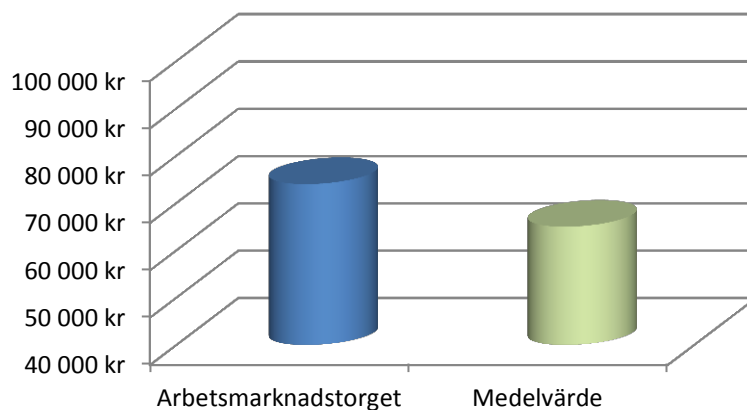

Diagram 2. Lönsamhet per deltagare kort sikt, 74 000 kr (65 000 kr). Detta innebär något högre lönsamhet på kort sikt än genomsnittet inom klassen.

lönsamhet på medellång sikt, kronor

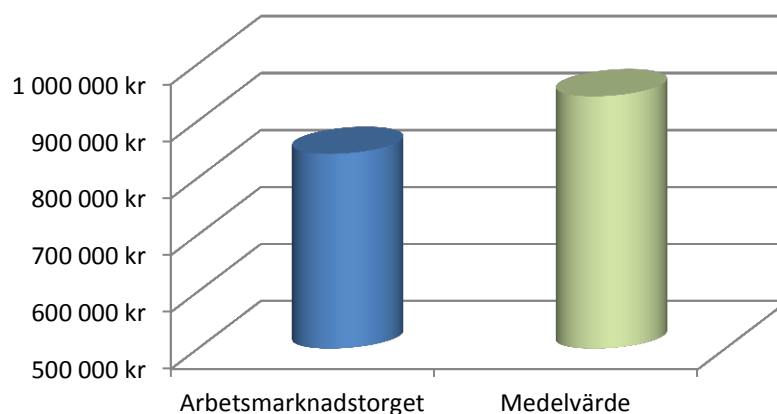

Diagram 3. Lönsamhet per deltagare medellång sikt, 842 000 kr (943 000 kr). Detta innebär lägre lönsamhet på medellång sikt än genomsnittet inom klassen.

potential, kronor

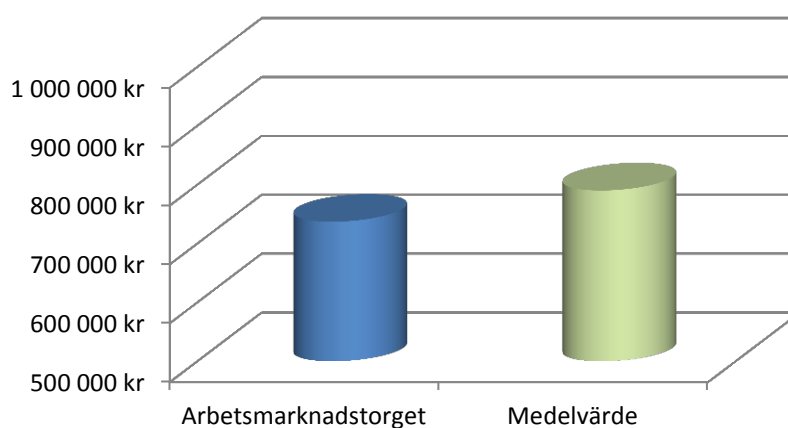

Diagram 4. Potentialen per deltagare i FÖRE-läget är 737 000 kr (790 000 kr). Detta innebär något lägre potential än genomsnittet inom klassen.

verkningsgrad, procent

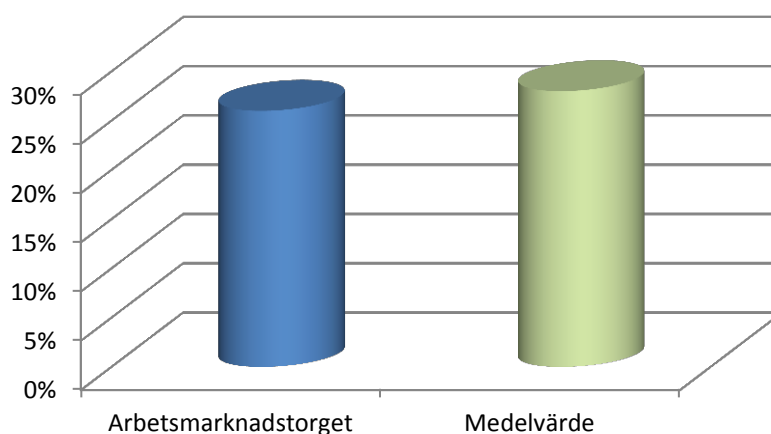

Diagram 5. Verkningsgrad 26 procent (28 procent). Detta innebär en något lägre verkningsgrad (lägre produktivitet) än genomsnittet inom klassen.

åtgärdskostnad, kronor

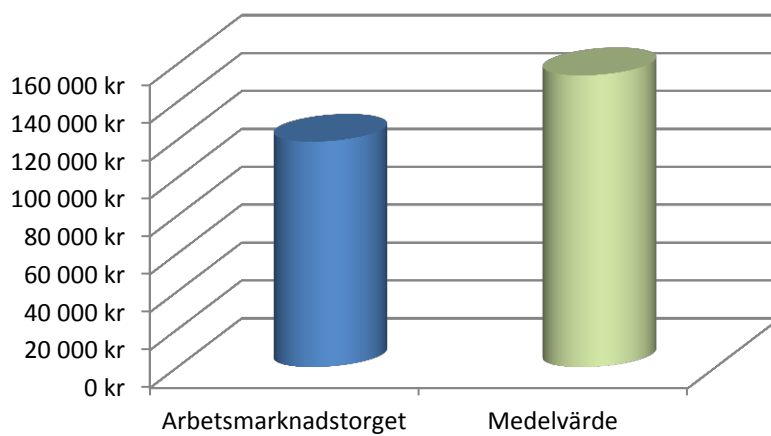

Diagram 6. Åtgärdskostnad per deltagare, 119 000 kr (154 000 kr). Detta innebär lägre kostnad per deltagare än genomsnittet inom klassen.

kostnad per verkningsgrad, kronor

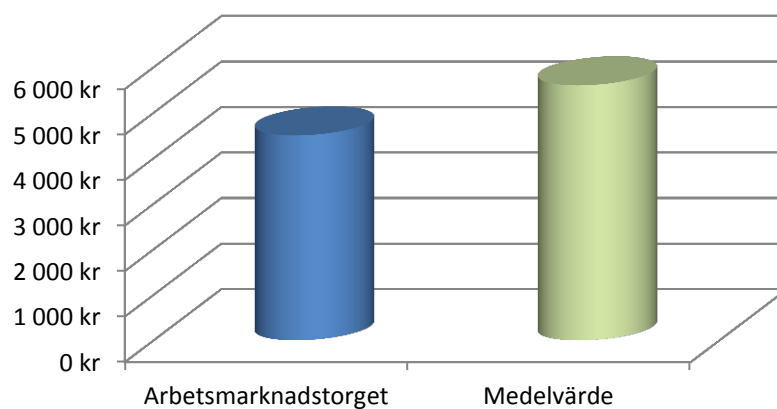
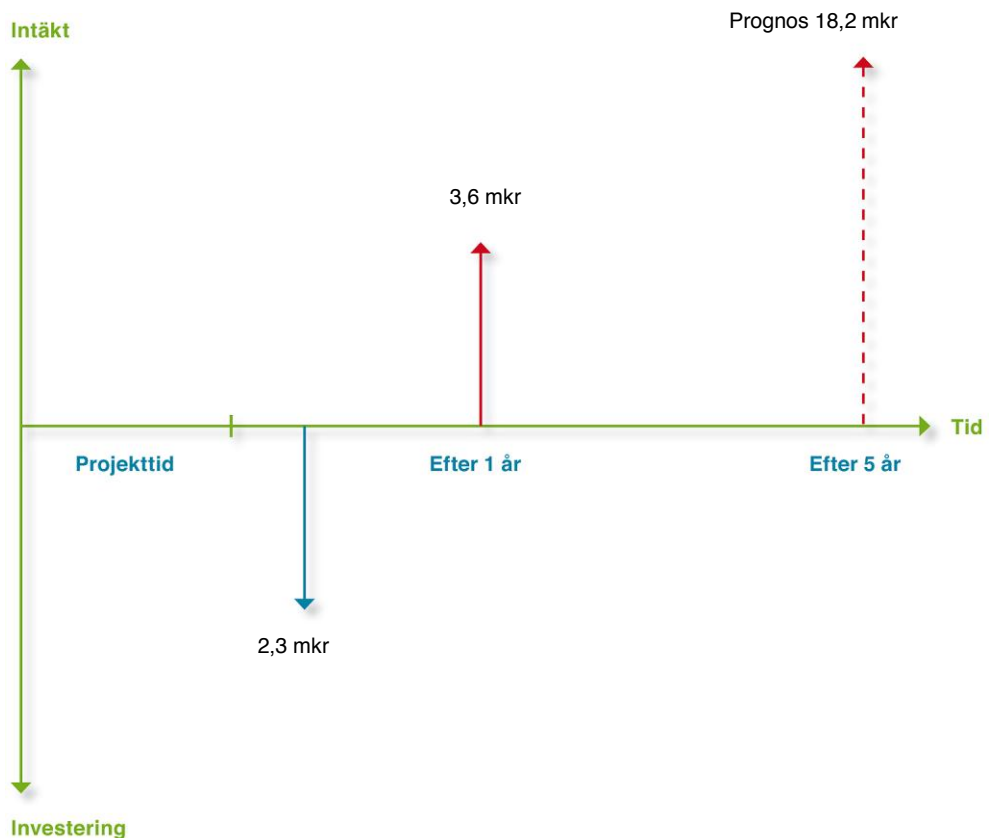

Diagram 7. Kostnad per verkningsgrad, 4 500 kr (5 600 kr). Detta innebär lägre kostnad per verkningsgrad (högre effektivitet) än genomsnittet inom klassen.

Sammanfattning av den ekonomiska analysen

I figur 3 nedan sammanfattar vi resultatet av den samhällsekonomiska analysen för de 19 deltagare som ingår i utvärderingen. Den gröna nedåtriktade pilen illustrerar åtgärds-kostnaden medan de röda uppåtriktade pilarna illustrerar intäkter på kort och medellång sikt.

Figur 3. Figur som illustrerar projektets åtgärds-kostnad samt de intäkter som projektet genererat på kort respektive medellång sikt. Alla värden avser de 19 deltagare som ingått i analysen om inget annat anges.

Slutsatser, sammanfattning och diskussion

Bakgrund

Projekt Arbetsmarknadstorget var ett projekt i Samordningsförbundet Skellefteås regi som nu övergått i att vara en ordinarie verksamhet. Projektet har samfinansierats via de deltagande myndigheternas genom Samordningsförbundet, samt personella resurser i olika omfattning från olika huvudmän. Medverkande myndigheter är Kommunen, landstinget, arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Det övergripande målet har varit att, genom en samorganiserad och samlokalerad verksamhet, skapa en mötesplats där arbetssökande unga med behov av särskilt stöd från flera myndigheter får det stöd de behöver. Alla myndigheter har suttit samlokalerade utom landstinget som istället bidragit med professionell handledning till arbetsmarknadstorgets personal, och med insatser för deltagarna i sin ordinarie verksamhet. De sammanfattande totala resultaten från projektet visar på god måluppfyllelse.

Denna utvärdering visar på hur Arbetsmarknadstorget påverkat samhällets, aktörernas och deltagarnas ekonomi relativt kostnaderna för att driva projektet.

Slutsatser

Arbetsmarknadstorgets uppsatta mål utifrån samhällsperspektivet:

- Projektet ska vara samhällsekonomiskt lönsamt.
- Behovet av offentlig försörjning för deltagarna i projektet i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och försörjningsstöd ska minska.

Resultat utifrån uppsatta mål:

Att projektet är samhällsekonomiskt lönsamt har denna rapport visat. Om man väljer att se projektkostnaderna som investeringar kan man säga att investeringen är lönsam för samhället efter åtta månader. Att olika myndigheter genom samverkan snabbare kan hitta rätt stöd till de unga som befinner sig i utanförskap är en stor framgångsfaktor i projektet. Risken att ”hamna mellan stolarna” blir mindre.

Om man tittar på behovet av offentlig försörjning så har det totalt sett minskat. Eftersom målgruppen befinner sig långt från arbetsmarknaden och ofta har stora medicinska, sociala eller psykiska svårigheter blir förändringen i var den offentliga försörjningen kommer från intressant att titta på.

Inkomsterna från arbete för individerna ökat och försörjningsstödet minskat betydligt. Ersättning i form av sjukpenning och aktivitetsersättning har ökat något, vilket tyder på att de samverkande myndigheterna hittat rätt väg för individen att stärka sina resurser, inte att det är samhällsekonomiskt olönsamt. I slutändan är det ju de totala samhällsekonomiska vinsterna som är intressanta, oavsett vilken organisation som får ökade eller minskade kostnader. Vi har alla ett gemensamt ansvar – att hushålla med de offentliga resurserna när vi skapar ett bättre samhälle för våra medmänniskor.

Resultat samhället som helhet:

- Samhället har efter ett år intäkter på 3,6 mkr. Om man räknar bort kostnaderna är lönsamheten beräknad till 1,4 mkr. Återbetalningstiden (hur lång tid det tar innan satsningen lönar sig) är 8 månader.
- Verkningsgraden, ett mått på hur effektivt projektet arbetat med att minska utanförskapet är 26 procent. Konkret innebär det att värdet av deltagarnas arbetsinsats ökat med 7 procent och att deras konsumtion/behov av vård, omsorg, handläggning etc. minskat med 74 procent. Allt räknat på ett års basis.

Resultat övriga aktörer:

- Kommunen har efter ett år intäkter på 630 000 kr. Lönsamheten är 176 000 kr och återbetalningstiden är nio månader. Detta resultat kommer huvudsakligen från minskade utbetalningar av ekonomiskt bistånd, men även minskade kostnader för handläggning samt att deltagarna kommit i arbete eller ökat sysselsättningsgraden.
- Landstinget har främst genom minskade vårdkostnader, men även ökade skatteintäkter, ungefär 2,2 mkr efter ett år. Lönsamheten är 1,7 mkr och återbetalningstiden är 3 månader.
- Arbetsförmedlingen har ökade kostnader med 294 000 kr. Detta är ett vanligt resultat i samhällsekonomiska utvärderingar och tyder på att Arbetsförmedlingens resurser har krävts för att deltagarna ska kunna nå målen.
- Försäkringskassan har ökat sina kostnader med 226 000 kr på kort sikt. Denna kostnad är i första hand knuten till ökade kostnader för aktivitetsstöd.
- Staten totalt, dvs. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen plus övriga effekter som påverkar staten, har minskade kostnader på 232 000 kr på kort sikt och på fem år 1,2 mkr. Detta främst genom inbetalningar av sociala avgifter och indirekta skatter. Återbetalningstiden är 70 månader.
- Deltagarna har ökat sin disponibla inkomst i snitt med 29 000 kr per deltagare. Om man ser till måluppfyllelse vad gäller de uppsatta målen på samhällsnivå så är Arbetsmarknadstorget ett lyckat projekt.

Avslutande diskussion och sammanfattning

Denna slutrapport visar att sociala investeringar lönar sig. Samhällets kostnader för utanförskap är betydande, både på kort och på lång sikt. Många myndigheter arbetar med att bryta utanförskapet inom sina egna organisationer, vilket ibland blir ineffektivt och svarar inte mot individernas behov. Genom samverkan myndigheter emellan med individens behov i fokus kan man nå långt.

För kommunen har arbetsmarknadstorget visat sig vara en god ekonomisk satsning med en relativt kort återbetalningstid. Denna satsning ger sannolikt också framtida intäkter genom minskade kostnader för försörjningsstöd, ökade skatteintäkter och minskade kostnader för handläggning och omsorg. Om efterläget för deltagarna håller i sig eller förbättras finns det också ytterligare intäkter för kommunen på lite längre sikt.

Landstinget har också intäkter av projektet främst genom minskade vårdkostnader, men även genom ökade skatteintäkter. Eftersom arbetsmarknadstorget nu är integrerat i den ordinarie verksamheten är sannolikheten för fortsatt goda intäkter av satsningen utifrån den målgrupp som omfattas. Detta kanske kan vara ett incitament för Landstinget att ta plats som en mer aktiv part i arbetsmarknadstorget.

Staten har fått ökade skatteintäkter genom att deltagarna kommit i arbete och Arbetsförmedlingen har genom sitt uppdrag ökade kostnader för subventioner och insatser till deltagarna. Även Försäkringskassan har ökade kostnader. Ökade skatteintäkter påverkar staten positivt, varför det ligger en stor potential även för staten att fler av deltagarna kommer i arbete.

Deltagarna i Arbetsmarknadstorget har efter avslutat projekt fått en betydligt bättre ekonomi. Det är en särskilt viktigt att lyfta fram detta och bör användas som ett positivt argument i motivationsarbetet för fortsatta insatser för målgruppen. En bättre ekonomi kan på sikt lägga grunden till bättre levnadsvillkor och livskvalitet, som också påverkar övriga närstående och skapar ytterligare nytta av projektet. Denna del utvärderas inte i denna rapport, men bör alltid lyftas fram.

Arbetsmarknadstorget har arbetat med en helhetssyn på individen och samhället. Att identifiera individens behov och väg till sysselsättning har fått styra. För att det ska vara möjligt har samverkan över myndighetsgränser varit centralt. Detta för att undvika att perspektivet blir för snävt inriktat på den egna verksamheten istället för att se till vilka olika aktörer som kan stödja ungas väg mot arbete.

Samlokalisering av personalresurser har bidragit till bred relevant kompetens. Genom att jobba med multikompetenta team, samverka och se helheten har arbetet sannolikt bedrivits betydligt effektivare än vad som skulle vara fallet om aktörerna verkat var för sig.

En relevant fråga i sammanhanget är om inte deltagarna skulle ha kunnat bryta sitt utanförskap på egen hand, utan att delta i någon åtgärd av den här typen? Även om det är en hypotetisk fråga är utgångspunkten att det skulle ha kunnat ske en viss "sjävläkning" utan deltagande i ett projekt.

För huvuddelen av deltagarna i Arbetsmarknadstorget är det dock troligt att de på egen hand inte skulle ha kunnat reda upp sin situation. Detta då merparten av dem inte haft tillräckligt med egna resurser och dessutom befunnit sig i en komplex livssituation som lett till ett mycket långt gången utanförskap trots stöd från de ordinarie strukturerna inom kommunen, landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Det kostar alltid mer om individer fortsätter i utanförskap och inte får det samordnade stöd de behöver. Så när Arbetsmarknadstorget har hjälpt unga människor att antingen arbeta, studier eller till att få rätt stöd så är den samhällsekonomiska vinsten stor, både i kronor och rent mänskligt!

*"Det är inte för dyrt att minska utanförskap utan det som kostar mest är att inte göra något."*²

Rapporten är sammanställd av Malin Ferm, 2013-10-10

Kontaktperson payoff: Jonas Huldt

Kontaktperson för projekt Arbetsmarknadstorget är Margareta Larsson, Projektledare

² Citat hämtat från payoff AB

Bilagor

1. Presentation av Arbetsmarknadstorget
2. Kompletterande samhällsekonomisk utvärdering i tabell.
3. Presentation av NyttoSam.

Bilaga 1

Presentation av projekt Arbetsmarknadstorget

Projektnamn

Arbetsmarknadstorget

Projektägare

Arbetsmarknadsenheten, Skellefteå kommun

Projektgenomförare

Samordningsförbundet samt resurser från arbetsförmedling, försäkringskassa, landsting och kommun.

Projektets syfte och mål

Arbetsmarknadstorgets syfte är att bidra till att underlätta och förtydliga formerna för framtida, integrerad verksamhet med sektorsövergripande uppgifter enligt principen ”En-dörr-in” för individen.

Syftet med projektet arbetsmarknadstorget är att skapa en sammanhållen mötesplats där arbetsökande unga med behov av särskilt stöd kan få det stöd de behöver. Denna mötesplats kallas Arbetsmarknadstorget.

Genom att samorganisera och samlokalisera verksamheterna ska ett gemensamt synsätt underlättas. Vidare ska den kompetens som finns hos de samverkande parterna bättre tas tillvara samtidigt som gemensamma verktyg och bedömningsinstrument används.

För den unge ska projektet leda till att han/hon ges ökade möjligheter till egen försörjning och att tiden med bidragsberoende förkortas. För respektive myndighet ska Arbetsmarknadstorget leda till både en utveckling och kostnadseffektivisering av verksamheten.

I projektet ska särskilt beaktas genomförandet och resultatet av olika åtgärder i ett jämställdhets- och integrationsperspektiv för målgruppen. Olika insatser i syfte att öka ungdomarnas geografiska rörlighet för att finna ett arbete ska även genomföras.

Mål för deltagande ungdomar

- Alla ungdomar som deltagit i planerade aktiviteter upplever att deras livssituation förbättrats

- Alla ungdomar som deltagit i planerade aktiviteter upplever att de kunnat påverka insatsen
- Alla ungdomar som deltagit i planerade aktiviteter upplever att insatserna har hög kvalitet
- Minst 50 % av ungdomarna som deltagit i planerade aktiviteter får arbete på öppna arbetsmarknaden, med eller utan samhällsstöd, påbörjar studier eller medges rätt till offentlig försörjning efter genomförd utredning senast inom 90 dagar efter avslutad insats

Mål för deltagande myndigheter

- Ett bedömningsinstrument minst har utvecklats och används av samtliga myndigheter
- Ett introduktionsprogram har utvecklats och används av samtliga myndigheter
- En handlingsplan, som ägs av ungdomen, har utvecklats och används av samtliga myndigheter
- En gemensam modell för arbetsgivarkontakter har utvecklats och används i verksamheten
- En modell för samverkan mellan myndigheter vad avser ungdomar med behov av stöd från flera myndigheter har utvecklats och används i verksamheten
- Politisk- och tjänstemannaledning hos respektive myndighet upplever att det finns en etablerad, systematisk samverkan mellan samtliga samverkansparter
- Metoden ska visa sig vara så framgångsrik och väl dokumenterad att en stabil långsiktig samverkan säkerställs och att den utgör ett tillförlitligt underlag för framtida beslut om implementering i reguljär verksamhet.

Förväntat resultat för samhället

- Behovet av offentlig försörjning för deltagarna i projektet i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd eller försörjningsstöd minskar
- Projektet är samhällsekonomiskt lönsamt

Målgrupp

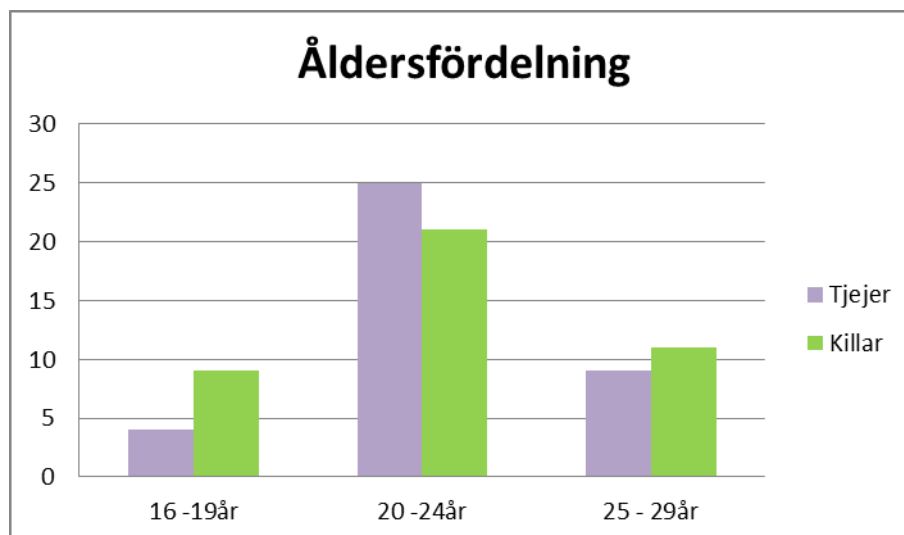
Ungdomar i åldern 16 – 29 år som står utanför arbetsmarknaden och har ett långvarigt behov av stöd från flera av de samverkande myndigheterna, med fokus på gruppen 16 – 24 år.

Projektid

Projektid 2010-08-01 – 2013-08-30

Ålders- och könsfördelning

Under projektiden har totalt 79 individer remitterats till Arbetsmarknadstorget. Av dessa var 48 procent tjejer och 52 procent killar. Åldersfördelningen framgår av nedanstående diagram:

Urval

Eftersom projekttiden var begränsad utgjorde urvalet för den samhällsekonomiska utvärderingen de individer som skrevs in i verksamheten under den första tiden projektet var igång. Detta för att hinna få med så många individer som möjligt där både ett före- och efterläge gick att ta fram innan projektidens slut.

Arbetsmodell

Till arbetsmarknadstorget remitteras unga människor med behov av stöd från två eller fler av de samverkande myndigheterna. Handläggare ute i organisationerna gör bedömningen att individen är i behov av mer stöd/samverkan mellan flera myndigheter än vad man kan ge i sin ordinarie verksamhet.

Fallbeskrivning

Det här är berättelsen om Ann-Mari, en tjej på 23 år som i dag är inskriven på Arbetsmarknadstorget och som haft en lång resa dit hon är i dag.

Fram till alldeles nyligen har hon bott kvar hemma hos sina föräldrar på Anderstorp.

Hennes två år äldre bror, som liksom övriga i familjen alltid varit ett stort stöd för henne, flyttade hemifrån ifjol och han jobbar som servitör på Skellefteå stadshotell. Mamma och pappa har båda heltidsjobb som lärare.

Själv har Ann-Marie bara haft kortare anställningar och praktikperioder.

Trots allt stöd från sin familj har hon haft en jobbig uppväxt och var under många år mobbad i skolan. Visst har hon haft kamrater och en del av dem har hon kvar än i dag, men hon har alltid känt att de satt henne lite på undantag, att hon fått umgås med dem på deras villkor.

Det är alltid kamraterna som bestämt vad de ska göra och sedan har Ann-Mari fått ansluta, men många gånger har hon inte ens blivit inbjuden att vara med. Och det var inte bara med kamraterna det var problem ...

Ann-Mari har också haft stora problem med inläringen i skolan. Under gymnasietiden, på Anderstorpsskolans individuella program, drömde hon sig ofta bort och hade

svårt att få kraft att göra de uppgifter som lades på henne. Även på fritiden kände hon sig ofta nedstämd och orkeslös.

En insiktsfull skolläkare misstänkte till sist någon form av ADHD och såg till att hon fick remiss till psykiatri för en neuropsykiatrisk undersökning.

Mycket riktigt – det visade sig att misstankarna stämde. Hon fick diagnosen ADD, den form av ADHD som innebär att man uppvisar bristande uppmärksamhet, men däremot inte hyperaktivitet.

När man har ADD dagdrömmer man ofta, har svårt att fokusera, gör slarvfel i skolarbetet och undviker att göra uppgifter som exempelvis läxor. Dessutom är risken stor att man drabbas av depression eller ångest, något som Ann-Mari också fått känna av.

Genom medicinering med Concerta, den medicin som oftast används, blev hon bättre. Concerta hjälper hjärnan att behålla uppmärksamheten och det underlättar också för den som tar medicinen att kontrollera impulser och känslor.

Trots att Ann-Mari tack vare medicineringen kunde hantera sin situation mycket bättre valde hon att lämna gymnasiet - utan slutbetyg i alla ämnen. Det blev helt enkelt för mycket för henne och hon behövde lugn och ro ...

Efter en kortare praktik på ett lager kom hon i januari förra året till Arbetsmarknadstorget, på remiss från Arbetsförmedlingen. Hennes självbild var då mycket negativ och hon var väldigt negativt inställd till fortsatta studier.

Hennes förhoppning var att få en varaktig anställning - gärna inom industrin, exempelvis som svetsare, eftersom det är något hennes farbror jobbar med och som hon alltid tyckt verkat spännande. Samtidigt är det aldrig någon som uppmuntrat henne att söka sig till en sådan utbildning och hennes gymnasiebetyg räcker inte heller till.

Hon fick plats i en ”vägledningsgrupp” på Arbetsmarknadstorget och träffades tillsammans med de andra i gruppen två gånger i veckan.

Det fördes samtal med Ann-Mari om hennes förutsättningar att få ett jobb men också kring fortsatta studier – trots att hon inte ville. Men efter ett studiebesök på Medlefors erbjöds hon att gå en förberedande folkhögskolekurs där som Arbetsförmedlingen betalade.

Den kursen ändrade hennes inställning. Hon fick lust igen samtidigt som hon såg det som en utmaning. Strax efteråt kom hon in på deras allmänna kurs, där hon går just nu.

I sommar har hon tack vare tips från Arbetsmarknadstorget fått ett sommarjobb på halvtid som städare på Samhall.

Ann-Mari har fortfarande problem med att hantera alla papper som ska till socialkontoret, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och alla andra instanser. Det hade hon tidigare mammas hjälp med, men hos Arbetsmarknadstorget fick hon lära sig att sköta det själv och hennes ambition är också att på sikt klara alla papper och ekonomi helt på egen hand.

Ann-Mari har kommit långt med sig själv i dag. Hon har fått en betydligt bättre självkänsla och hon har också blivit medveten om hur hennes kamrater behandlar henne och insett att hon kanske så småningom kommer att välja bort några av dem.

Dessutom har hon nu lyckats få en egen bostad, på gångavstånd från mamma och pappa. Men hennes dröm är att flytta ut på landet, någonstans där det är lugn och ro.

Man kan säga att Ann-Mari tack vare hjälp och stöd både från psykiatrin, sin familj och Arbetsmarknadstorget fått möjlighet till större självinsikt och står bättre rustad för livet. Dessutom ser framtiden inte längre så mörk ut. Tvärtom – hon har börjat se ljuset och fått drömmar och framtidstro.

Bilaga 2.

Kompletterande tabell, samhällsekonomisk utvärdering

I tabell 6 redovisas intäkterna på kort sikt uppdelade i finansiella och reala effekter för kommunen och landstinget. Uppgifterna avseende de totala värdena i tabellerna gäller de 19 deltagare som ingått i utvärderingen. Även om urvalet av deltagare som ingått i utvärderingen skett slumpmässigt gäller medelvärden och nyckeltal i första hand urvalet och inte hela verksamheten. De max- och min-värden som anges avser lägsta och högsta värde på kort sikt på individnivå.

Tabell 6. Intäkter på kort sikt, finansiella och reala effekter för stad och region.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medelvärde
Kommunen, <i>varav</i>	626 476 kr	155 986 kr	-45 150 kr	32 972 kr
ekonomiskt bistånd	314 111 kr	102 887 kr	-31 768 kr	16 532 kr
skatt	200 770 kr	41 796 kr	-5 169 kr	10 567 kr
omsorg och handläggning	111 596 kr	27 110 kr	-13 382 kr	5 873 kr
Landstinget, <i>varav</i>	2 188 116 kr	1 307 061 kr	-34 941 kr	115 164 kr
skatt	90 089 kr	18 754 kr	-2 319 kr	4 742 kr
sjukvård	2 098 027 kr	1 304 499 kr	-34 941 kr	110 422 kr

Bilaga 3.

Vad är NyttoSam?

Modellen NyttoSam har sitt ursprung i ett annat samhällsekonomiskt verktyg, SamPop. Under år 2007 tog payoff över rättigheterna till SamPop från Arbetslivsresurs. SamPop togs ursprungligen fram av Samhall Resurs för ca 10 år sedan. Därefter har modellen vidareutvecklats och uppdaterats och fått namnet NyttoSam. En del av modellen avser programvara, som kontinuerligt uppdateras m h t förändringar av skatter, ersättningar, normkostnader o s v.

Med stöd av NyttoSam genomför payoff utvärderingar och analyser av projekt och verksamheter, som syftar till att minska utanförskapet i samhället och som skall leda till att individernas självförsörjningsgrad ökar. Uppdraget inbegriper utbildning riktad mot uppdragsgivaren, support under uppgiftsinsamlingen, ev. delrapporter samt en slutrapport som redovisas direkt hos kund.

Kortfattat fungerar programmet på följande sätt: genom att kartlägga en individs livs- och försörjningssituation FÖRE en åtgärdsperiod och sedan jämföra detta med motsvarande situation EFTER åtgärden beräknar NyttoSam de ekonomiska effekter som uppstår. Effekterna beräknas för såväl samhället som helhet, som för olika aktörer. De aktörer som redovisas separat i programmets standardversion är kommun, landsting, försäkringskassa, arbetsförmedlingen, övrig stat, staten totalt, försäkringsgivarna och individen själv.

NyttoSam ska ses som ett verktyg, som visar storleksordningen på utfallet av de vidtagna åtgärderna för samhället och respektive aktör. Utfallets precision är till stor beroende av kvaliteten på inmatade uppgifter – ju bättre underlag desto säkrare att utfallet är pålitligt.

Programmets struktur bygger på de lagar, regler och system som gäller i dagens samhälle samt ett antal antaganden och avgränsningar. Skattelagstiftningen, socialförsäkringssystemet, standardkostnader för olika offentliga tjänster, högkostnadsskydd samt regler för olika arbetsmarknadsåtgärder är några av de delar som ingår i programmet.

Trots programmets solida och matematiskt korrekta karaktär vill vi inom payoff betona att alla de ekonomiska konsekvenser, som är kopplade till en individs rehabilitering är svåra att identifiera, mäta och beräkna. Särskilt komplicerat är att beräkna det ekonomiska värdet av ”mjuka” s.k. ”icke-ekonomiska” effekter, som förhöjd livskvalitet, bättre hälsa, minskat lidande m.m. Vi har därför valt att inte ta med sådana effekter i våra kalkyler. Den marginella osäkerhet som finns i programmets utfall gör att vi avrundar de beräknade värdena till jämna tusentals kronor.

Följande avgränsningar har gjorts i programmet:

- Inga undanträngningseffekter förekommer. Skapade jobb är ytterligare jobb på arbetsmarknaden.
- Alla resursbesparingar kan omfördelas och användas där behov föreligger även i det korta perspektivet.
- Ev. inkomstökningar för individen leder till ökad konsumtion, inget sparande förekommer.

- Alla ekonomiska konsekvenser gäller i ett "första led". Eventuella s.k. multiplikativa effekter – effekter i nästkommande led – ingår således inte.
- Enbart ekonomiska effekter ingår i analysen. Eventuella "icke-ekonomiska" effekter på livskvalitet och välbefinnande ingår inte.
- De ekonomiska effekter som ingår gäller bara den specifika individen. Eventuella indirekta effekter som uppkommer för familj och omgivning ingår inte.
- Programmet förutsätter att allt som produceras av de personer som arbetar/kommer i arbete är efterfrågat på marknaden.
- Den intäkt som staten har i form av moms och indirekta skatter bygger på den produktion som individen åstadkommer och inte den konsumtion som han/hon kan orsaka.
- Programmet förutsätter att utbetalade lönebidrag alltid är anpassade till individens produktivitet, innebärande att arbetsgivaren inte kan göra någon vinst på den del av produktionen som denne kompenseras för med lönebidrag.
- Lönebidraget står i omvänd relation till individens produktivitet.